

«MOTTAKERNAVN»

«ADRESSE»

«POSTNR» «POSTSTED»

Trondheim, 10.08.2021

Deres ref.:  
«REF»

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):  
2021/6577

Saksbehandler:  
Anders Braa

## Avgjørelse i klagesak - klage på avslag på søknad om skadefelling av bjørn i Ringeby, Sør-Fron og Nord-Fron kommuner i juni 2021

**Miljødirektoratet gir ikke medhold i klage på Statsforvalteren i Innlandet sitt avslag på søknad om skadefelling av 1 bjørn i Ringeby, Sør-Fron og Nord-Fron kommuner av 3. juni 2021, jf. lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 18.**

Statsforvalteren i Innlandet mottok 1. juni 2021 søknad fra kommunene i Midt-Gudbrandsdalen om tillatelse til skadefelling av bjørn i på bakgrunn av påvist bjørn i området ved flere anledninger. Statsforvalteren avsto søknaden muntlig samme dag med bakgrunn i at det ikke er påvist skade på beitedyr og at det ikke var tilstrekkelig skadepotensiale til å utløse skadefelling. Ringeby, Sør-Fron og Nord-Fron kommuner påklaget avslaget 1. juni.

Statsforvalteren gav ikke klager medhold og oversendte klagesaken til Miljødirektoratet til endelig avgjørelse 16. juli 2021.

### Klagen

Lokale fagfolk har fulgt med på bjørnesituasjonen tett de siste ukene, og de mener det er rett å ta ut denne bjørnen nå. Klager mener det er provoserende at disse vurderingene blir overprøvd på regionalt og nasjonalt nivå.

Flere tusen beitedyr slippes på utmarksbeite rundt 1. juni, og flere beitebrukere kvier seg for å slippe sau når de vet det er bjørn til stede. Området er beiteprioritert, og det er ikke forenlig med at en bjørn oppholder seg her i flere uker.

Klager minner om rovviltforliket, og at det skal føres en forvaltning som demper konflikter og skaper trygghet.

Klager ber om at det umiddelbart blir gitt tillatelse til skadefelling før tusenvis av beitedyr slippes ut.

Vi viser til klagen i sin helhet.

### **Statsforvalterens behandling av klagen**

Statsforvalteren viser til rovviltforskriften § 9 annet ledd bokstav a til d.

Det er ikke påvist skade fra bjørn i det aktuelle området. Beiteprioritert område er ikke ensbetydende med at det ikke kan forekomme rovdyr der. Tvert imot vil det naturlig streife rovdyr også her, og disse innebærer ofte et uforutsigbart skadepotensiale på denne tiden av året.

For å kunne iverksette skadefelling må det være en akutt skadesituasjon eller et stort potensiale for fremtidig skade av et visst omfang. I dette tilfelle er ingen av disse kriteriene oppfylt.

Statsforvalteren har en vaktordning som gjør det mulig å revurdere saken på kort varsel dersom situasjonen skulle utvikle seg. Det betyr at det kan raskt iverksettes skadefelling eller ev andre forebyggende tiltak dersom det skulle bli nødvendig.

Statsforvalteren ser ikke at det er kommet fram nye momenter i klagen som gir grunnlag for å endre vedtaket av 1. juni 2021. Klagen sendes til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

### **Lovgrunnlag**

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) utgjør den juridiske rammen for direktoratets vedtak.

Formålet i naturmangfoldloven (§ 1) sier:

*Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.*

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål å ta vare på artene og deres genetiske mangfold på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 blir fraveket, men tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 blir nådd på annen måte eller i annet tempo enn om en bare tar hensyn til naturmangfoldet, jf. prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom de regionale forvaltningsplanene for rovvilt.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal en legge til grunn prinsippene i §§ 8 til 12 som retningslinjer ved utøvelse av offentlig styresmakt. Naturmangfoldloven § 8 er omtalt senere.

Vi viser til naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, der det framgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

*Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...) b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, (...)*

*Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. (...)*

Roviltforskriften § 1 (Formål):

*Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike roviltarter.*

*Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.*

Roviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

*I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. (...)*

*Nasjonalt overvåkingsprogram for rovilt skal gi data om status og utvikling i roviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.*

Roviltforskriften § 18, 3. ledd (Klageadgang):

*Andre vedtak som fattes med hjemmel i denne forskrift kan påklages etter reglene i forvaltningsloven*

Roviltforskriften § 9 første ledd (Fylkesmannens (nå Statsforvalterens) myndighet til iverksetting av betinget skadefelling):

*Fylkesmannen kan av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om iverksetting av felling for å forhindre fremtidig skade innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av roviltnemnden, jf. forskriften § 8, eller Miljødirektoratet, jf. § 13. Fylkesmannen kan delegere sin myndighet til iverksetting av slik felling til kommunen i særskilte tilfeller.*

*Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til*

- a) områdets betydning som beitemark*
- b) skadenes omfang og utvikling*
- c) potensialet for fremtidige skader*
- d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak*

*Felling skal være rettet mot bestemte individer. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område, tidsrom og antall dyr. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at*

*bestemte typer dyr skal være unntatt, at felling skal foretas av nærmere bestemte personer, samt metoder for felling. Det kan også gis bestemmelser om dekning av påløpte utgifter i forbindelse med felling. Felling og forsøk på felling i henhold til denne bestemmelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf. viltloven § 35.*

Det nasjonale bestandsmålet for bjørn er fastsatt til 13 årlige ynglinger, jf. rovviltforskriften § 3. Det nasjonale bestandsmålet for bjørn er videre fordelt på 4 av 8 forvaltningsregioner for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. Vi viser for øvrig til rovviltforliket i Stortinget i 2011, Representantforslag 163 S (2010 – 2011), om fortolkning av gjeldende regelverk.

### **Bestandssituasjon for bjørn og overvåking**

Rovdata estimerte at det i 2020 var 8,5 ynglinger av bjørn i landet. I rovviltregion 3, Oppland, er det ikke fastsatt bestandsmål for bjørn. Av i alt 150 DNA-registrerte bjørner i landet i 2020 var 43 % binner.

I 2020 ble det registrert 10 døde bjørner i landet, og samtlige kunne individbestemmes. Av disse var 5 voksne (1 binne) felt på skadefelling og resten unger. 4 av ungene hadde ukjent dødsårsak og 1 var død på grunn av annen bjørn. Så langt i år er det registrert 11 døde bjørner i landet, hvorav 2 voksne binner. 1 av disse er felt i region 3 (Vågå) etter påstand om nødverge. Resten er felt etter vedtak om skadefelling.

Miljødirektoratet anser kunnskapen om bjørnebestanden som god, jf. krav om kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8.

### **Skadesituasjon og erstatning for rovviltskader**

Det ble ikke gitt erstatning for tap av sau til bjørn i Ringeby, Sør-Fron eller Nord-Fron kommuner i 2020.

Det er ikke påvist skader av bjørn i de samme kommunene så langt i år.

### **Miljødirektoratet sine vurderinger**

Miljødirektoratet viser til at det skal være en tydelig forskjell i forvaltningsutøvelsen mellom beiteprioriterte og rovviltprioriterte områder. Det betyr at det forutsetter en lavere terskel for å iverksette skadefelling utenfor forvaltningsområder for bjørn enn innenfor. Det er imidlertid ikke slik at det ikke kan påregnes forekomst av bjørn også i beiteprioriterte områder. Bjørn kan bevege seg over store områder, og tidlig på året er de ofte på lange vandringer.

I dette tilfellet var bjørnen i området en tid, men det er så langt i år ikke registrert tap som kan knyttes til bjørn i tiden etter beiteslipp.

Sentralt i bestemmelsen om skadefelling er tilfeller hvor det nylig har skjedd angrep på beitedyr og angrepene ser ut til å fortsette, slik at skadene samlet sett er vesentlige. Også i områder med erfaringsvis vesentlig skade kan det gis tillatelse til felling uten at det foreligger en akutt skadesituasjon og dersom andre omstendigheter tilsier dette. Direktoratet kan ikke se at den aktuelle situasjonen tilfredsstilte kriteriene for å iverksette skadefelling på bjørn.

Direktoratet mener Statsforvalteren har gitt en god begrunnelse for sitt avslag på søknad om skadefelling i brev av 3. juni 2021. Vedtaket er begrunnet ut fra hjemmelen for vedtakene i rovviltforskriften § 9.

### Vedtak

Miljødirektoratet gir ikke medhold i klage på Statsforvalteren i Innlandet sitt avslag på skadefelling av bjørn i Ringebu, Nord-Fron og Sør-Fron 3. juni 2021, jf. lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 18.

Statsforvalterens vedtak av 3. juni 2021 står ved lag.

Avslaget er endelig og kan ikke påklages videre.

Hilsen  
Miljødirektoratet

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent*

Knut Fossum  
fung. avdelingsdirektør

Anders Braa  
fung. seksjonsleder

#### Kopi til:

|                                |                   |      |             |
|--------------------------------|-------------------|------|-------------|
| Klima- og miljødepartementet   | Postboks 8013 Dep | 0030 | OSLO        |
| Landbruks- og matdepartementet | Postboks 8007 Dep | 0030 | OSLO        |
| Mattilsynet                    | Postboks 383      | 2381 | Brumunddal  |
| Rovviltnemnda i region 3       | Postboks 987      | 2604 | LILLEHAMMER |